

Sommarturnén 2016

Medborgardialog – Ny översiktsplan för Söderhamns kommun

Nada Hagen
Thomas Hammarström
Processledare, Sommarturnén
2016-08-16

**SÖDER
HAMN!**

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund.....	3
Ny översiktsplan för Söderhamns kommun – Vad innebär det?	3
Beskrivning av Sommarturnén	5
Syfte	5
Genomförande	5
Beskrivning av målgrupperna	7
Unga vuxna	7
Besökare	7
Utlandsfödda	7
Övriga	7
Inkomna synpunkter	8
Unga vuxna	9
Besökare	12
Utlandsfödda	15
Övriga	17
Analys	20
Reflektion.....	22

Inledning

Kommunfullmäktige har gett kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en ny översiktsplan för Söderhamns kommun. För att involvera medborgarna i arbetet med den nya översiktsplanen samt förbättra kommande beslutsunderlag har en medborgardialog genomförts, under namnet Sommarturnén. Specifika målgrupper bland medborgarna har sökts under sommarturnén: unga vuxna, utlandsfödda och besökare. Sammantaget har dialogen varit lyckad, då totalt 300 personer deltagit vid 11 dialogtillfällen. Många olika perspektiv har getts på hur kommunen är idag och hur den bör utvecklas, som kommer vara användbara i det fortsatta arbetet med översiktsplanen.

Bakgrund

Ny översiktsplan för Söderhamns kommun – Vad innebär det?

Översiktsplanen är ett styrdokument som visar kommunens vilja när det gäller användning av mark och vatten och bebyggelseutveckling för att nå målet att skapa en god livsmiljö för medborgarna. Alla kommuner ska enligt Plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplaneringen styrs i huvudsak av Plan- och bygglagen och Miljöbalken. Planen ger vägledning i fortsatt planering och tillståndsgivning, exempelvis när kommunen ska arbeta fram detaljplaner eller lämna bygglov. Även större samhällsinvesteringar är viktiga att ha med i planen, till exempel när det gäller infrastruktur, natur, bebyggelse, folkhälsa och integration, för att skapa underlag för långsiktiga investeringar. Kommunen måste också hantera de statligt utpekade riksintressena för bland annat natur- och kulturmiljövården i översiktsplanen. I och med att översiktsplanen har en planeringshorisont på 30 - 50 år, är det ett av de viktigaste styrdokumenterna för en hållbar utveckling av kommunen.

Kommunfullmäktige har gett kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en ny översiktsplan för Söderhamns kommun. Syftet är att ge kommunen en aktuell översiktsplan som:

- Är ett strategiskt instrument för kommunens framtida utveckling och ger vägledning i den fortsatta planeringen och tillståndsgivningen.
-
- Visar kommunens viljeinriktning.
- Skapar tydliga spelregler för medborgare och marknadens aktörer.

- Är ett resultat av en öppen process genomförd i dialog med politiker, tjänstemän, invånare, fastighetsägare, organisationer och andra aktörer.

Det är viktigt att planen genomsyras av den politiska viljan, av de mål och visioner som våra folkvalda satt upp för kommunens utveckling. Det handlar om att stärka Söderhamn som en öppen och attraktiv kommun, där människor vill leva och verka. I det arbetet kan alla bidra, invånare, företag, organisationer och kommunorganisation. Kommunens fokusområden 2016 - 2019 syftar till att stärka Söderhamn som en attraktiv plats, genom att arbeta med jämlikhet, attraktiva bostäder, infrastruktur, näringsliv och internt med kommunen som attraktiv arbetsgivare.

Sommarturnén kommer, tillsammans med ortsdialogerna, utgöra ett medborgarperspektiv i det kommande arbetet med att ta fram ett förslag på ny översiktsplan. Det är viktigt för den helhet av perspektiv som eftersträvas, där den nya översiktsplanen ska vara ett resultat av en öppen process genomförd i dialog med politiker, tjänstemän, invånare, fastighetsägare, organisationer och andra aktörer.

Beskrivning av Sommarturnén

Syfte

För att översiktsplanen ska bli ett resultat av en öppen dialog med invånarna genomförs medborgardialoger i planeringsarbetet, i form av ortsdialoger och Sommarturnén, som ska ge ökat medborgarinflytande och därmed främja en ökad hänsyn till den lokala miljön. Genom medborgardialogen framkommer ett medborgarperspektiv, som klargör hur det är att till exempel är att bo och vistas i Söderhamns kommun. Genom att kommunen tar del av medborgarnas kunskap och erfarenheter i ett tidigt skede av arbetet med den nya översiktsplanen, kan förutsättningar skapas för att beslutsunderlaget i slutändan förbättras utifrån medborgarnas behov.

Sommarturnén har gått ut på att göra nedslag på olika orter och mötesplatser i Söderhamn och har vänt sig till både Söderhamns invånare och besökare, men har ett särskilt fokus på unga vuxna, utlandsfödda och besökare. De är målgrupper som inte var representerade i någon större omfattning i ortsdialogerna. PM:et "Förslag på tidig ungdomsdialog - Ny översiktsplan för Söderhamns kommun" är utgångspunkten för sommarturnén. Dialogens huvudsyfte kan delas in i tre delar, som är:

- Att stärka känslan av delaktighet i samhällsplaneringen och översiktsplaneringen.
- Att planeringsunderlaget ska förbättras utifrån ett medborgarperspektiv.
- Att skapa en aktivitet som skapar intresse hos invånare och media inför kommande temaseminarier och samråd.

Dialogen ska utgöra en del av underlaget när samrådsförslaget tas fram för ny översiktsplan, men i skrivande stund är det ännu något oklart exakt vilken vikt materialet från dialogen kommer ha i förhållande till andra perspektiv.

Genomförande

För att nå ut med information om Sommarturnén och översiktsplanen till så många medborgare som möjligt och de angivna målgrupperna har ett flertal kommunikationskanaler använts. Dessa har bl.a. varit artikel i Kuriren, kommunens hemsida, kommunens Facebook-sida och infopoints. Sommarturnén gjorde nedslag på åtta olika platser i Söderhamns kommun. Dessa mötesplatser valdes ut för att målgrupperna skulle nås, se tabell på nästa sida:

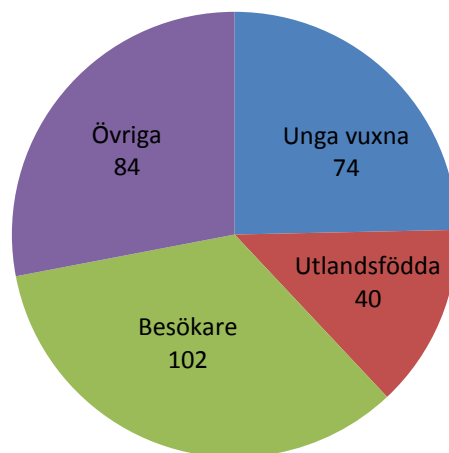
Platser:	Förväntade målgrupper:
Centrum	Unga vuxna, utlandsfödda, besökare
Trivselkväll, Östra Berget	Unga vuxna, besökare
Världsarvsjazzen, Erik-Andersgården	Unga vuxna, besökare
Stenö havsbad	Unga vuxna, utlandsfödda, besökare
Veteran-SM i friidrott, Hällåsan	Besökare
Skärså	Unga vuxna, besökare
Bergviksmarknaden, Bergviks IP	Unga vuxna, besökare
SFI-klass, CFL	Utlandsfödda

Vid varje samtal har vi informerat om varför medborgardialogen genomförs och vad en översiktsplan är. Längden på varje samtal har varierat beroende på hur mycket personen vi pratat med valt att ta upp för samtal, men en uppskattning är att snittlängden på samtalen har varit ungefär 10 minuter. Vi har sett det som viktigt att vi som tjänstemän inte "styr" dialogen. Istället har låtit de personer vi pratat med ta upp det som de tycker är viktigt. Ofta har vi ställt en inledande fråga som varit: "om du skulle beskriva Söderhamns kommun med ett eller ett par ord, vad skulle du säga då?". Vi har sedan bett personen som svarat att motivera sitt svar. Därefter har vi frågat om vad man vill se i kommunen i framtiden. Under hela samtalet har det funnits utrymme för de som deltar att prata om vad de vill.

Vi menar att det hade varit missvisande från vår sida om endast personer som tillhör målgrupperna hade varit välkomna att berätta om sin syn på kommunen när vi valt en så pass utåtriktad metod. Vår utgångspunkt för dialogen har därför varit att prata med så många personer som möjligt som rör sig på de valda platserna. För att ta reda på om de vi pratar med tillhör de valda målgrupperna har vi helt enkelt fått ställa ett antal frågor som en del av dialogen, som rör personens ålder, bostadsort (var man är folkbokförd), hur länge personen har bott i kommunen, var personen kommer från etc.

Beskrivning av målgrupperna

Totalt har 300 personer deltagit i dialogen. I tabellen nedan syns hur deltagandet har varit fördelat mellan målgrupperna.

Nedan följer en beskrivning om hur dessa målgrupper är definierade:

Unga vuxna

Målgruppen unga vuxna utgörs av personer mellan 18-25 år, som är folkbokförda i kommunen.

Besökare

Målgruppen besökare består av personer som inte är folkbokförda i kommunen. Det kan därför vara personer som är folkbokförda i en annan kommun eller i ett annat land. I målgruppen finns inga åldersgränser.

Utlandsfödda

Denna målgrupp består av personer som är födda i ett annat land men som numer är folkbokförda i kommunen.

Övriga

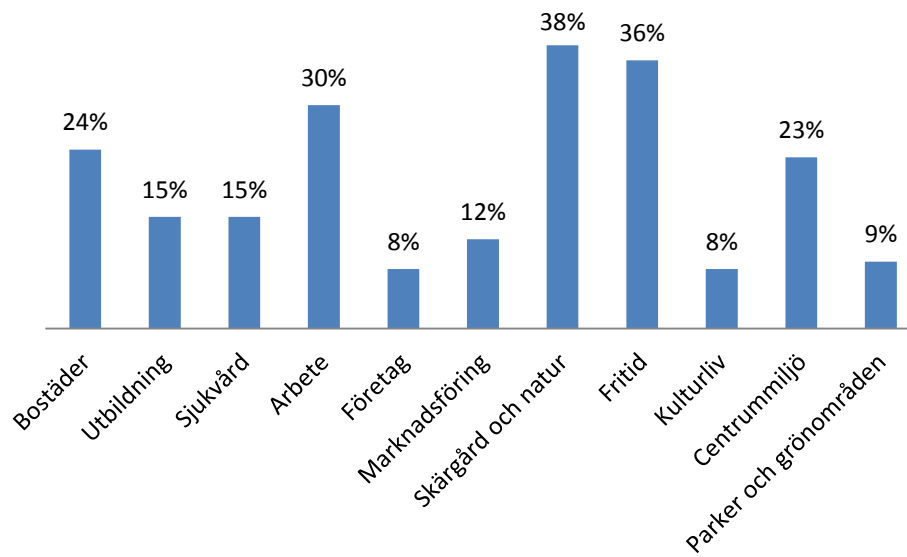
Övriga definieras som personer som är folkbokförda i kommunen, men som inte tillhör grupperna unga vuxna eller nyanlända. Det är därför personer som är under 18 år och över 25 år.

Inkomna synpunkter

I det här avsnittet presenteras det som tagits upp i dialogen av de som deltagit, målgrupp för målgrupp. Som tidigare nämnts har vi varit noggranna med att låta deltagarna själva bestämma vad de ska prata om. De svaren som har kommit in har följt gemensamma teman som exempelvis arbetstillfällen, bostäder, skärgård, natur och fritidsaktiviteter och har kategoriserats in därefter. Under varje målgrupp respektive gruppen övriga finns ett diagram som visar vilka teman som har fått störst plats i dialogen.

Unga vuxna

Fritid och kultur

Fritid

Ett stort fokus har legat på utbudet av fritidsaktiviteter i kommunen i dialogen med unga vuxna. I 36 % av samtalen nämndes detta. Intressant nog har två motsatta läger dykt upp i frågan om unga vuxna är nöjda med utbudet av fritidsaktiviteter, där många anser att det inte finns tillräckligt att sysselsätta sig med på fritiden, medan en del motsätter sig den synen. I dialogen har dock de som uttrycker ett missnöje med utbudet av fritidsaktiviteter varit i majoritet och vår tolkning är att det främst handlar om mötesplatser under kvällar och helger, eftersom många unga vuxna visar ett missnöje mot att det bara finns ett fåtal uteställen i centrum att gå till om man vill träffa personer i samma ålder. Det som efterfrågas i de flesta fall är en nykter miljö där man kan umgås och samtidigt ägna sig åt roliga aktiviteter.

Kulturliv

Kulturlivet i kommunen har kommenterats av 6 personer i dialogen med unga vuxna, vilket utgör 8 %. De menar att de kulturevenemang som finns under sommaren är trevliga, som exempelvis Trivselkvällarna, men att fler evenemang skulle kunna göras möjliga. Behovet av fler kulturevenemang, framförallt musikevenemang, beskrivs dock som större under vinterhalvåret.

Arbete och näringsliv

Nästan var tredje ung vuxen, 30 %, som deltog i dialogen nämnde att fler arbetstillfällen behöver skapas i framtiden om unga ska ha möjlighet att bo kvar i Söderhamn efter gymnasiet, men i en del fall nämndes också behovet av arbetstillfällen ur ett integrationsperspektiv. En del av de unga vuxna som nämnde behovet av arbetstillfällen menar att de kan skapas med hjälp av att nya företag etablerar sig i kommunen, medan övriga nöjer sig med att konstatera att behovet finns.

Företag

Unga vuxna har likasom de andra målgrupperna menar att det måste etableras mer företag i kommunen om arbetstillfällen ska skapas och detta har nämnts i 8 % av samtalen. I denna diskussion jämförs Söderhamns kommun med grannkommunerna Bollnäs och Hudiksvall som enligt gruppen unga vuxna är betydligt mer framgångsrika och innovativa.

Marknadsföring

12 % av unga vuxna nämnde att kommunen måste bli bättre på att marknadsföra vad som finns att se och göra i kommunen. Med endast ett eller ett par undantag menade de att kommunen behöver förbättra detta. Särskilt vikt lades vid skärgården och naturen.

Bostäder och service

Bostäder

Utbudet av bostäder i kommunen ses som otillräckligt bland unga vuxna. Detta har tagits upp av i 24 % av samtalen. I dialogen beskrivs genomgående att det behövs mer bostäder om den yngre generationen ska ha möjlighet att stanna kvar i Söderhamns kommun.

Utbildning

Att det ska finnas mer utbildningsmöjligheter menar 15 % av gruppen unga vuxna är nödvändigt om den yngre generationen ska kunna stanna kvar i Söderhamns kommun. Bristen på möjligheten till vidareutbildning efter gymnasiet är en starkt bidragande faktor till att många unga väljer att flytta, menar unga vuxna. I denna diskussion har CFL nämnts som ett alternativ för att utveckla utbildningsmöjligheterna i kommunen, detta kan enligt unga vuxna göras genom att erbjuda fler utbildningar.

Vård och sjukhus

15 % av unga vuxna som nämnt sjukhus och vård menar att det är en besvikelse att sjukhuset i Söderhamns kommun avvecklades, då man anser att behovet för ett sjukhus är stort och gör kommunen mer attraktiv att bo och leva i.

Stadsbild

Centrummiljö

I 23 % av samtalen med unga vuxna har miljön i centrum nämnts. Oftast beskrivs centrum som tråkigt. Det finns hög efterfrågan på fler mötesplatser med längre öppettider. Utbudet på affärer är beskrivet som dåligt. Från de unga vuxna som deltagit i dialogen kan vi utläsa att synen på centrum är generellt negativ, i samband med det nämns ofta att en stor andel av unga vuxna upplever centrum som otryggt. Denna uppleva otrygghet har enligt unga vuxna en bakgrund i tidigare bråk och överfall som inträffat i centrum, men också på grund av uppfattningen om att det råder ett högt narkotika missbruk bland den yngre generationen.

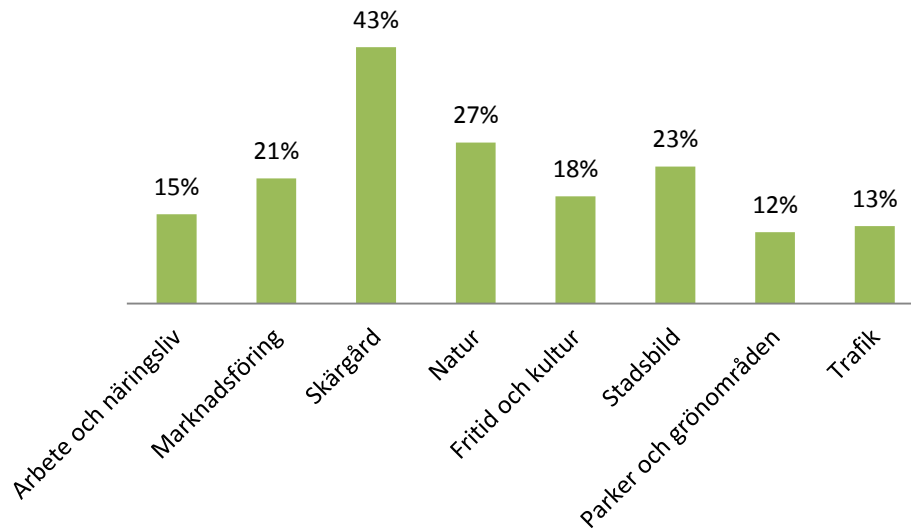
Parker och grönområden

9 % har nämnt att det finns välskötta och fina parker i centrum, med undantag för Strykjärnsparken och Jazzparken som upplevs som tråkiga.

Skärgård och natur

Skärgården och naturen sticker ut som något positivt i kommunen, enligt unga vuxna, och har kommenterats i 38 % av samtalen. Skärgården erbjuder många aktiviteter under sommaren, samtidigt som den är vacker. Naturen ses också som en stor tillgång. Samtidigt tycker många att satsningar kan göras för att skärgården och naturen ska kunna utnyttjas bättre. Dels handlar det om att kommunen ska marknadsföra dessa tydligare, vilka platser man kan besöka och vad man kan göra där, men det handlar också om att fler aktiviteter behöver erbjudas för unga vuxna.

Besökare

Skärgård och natur

Söderhamns skärgård har fått störst plats i dialogen med besökare då 43 % av personerna inom målgruppen har kommenterat den. Skärgården lyfts genomgående fram som en tillgång för Söderhamn och något som gör kommunen unik jämfört med grannkommunerna. Samtidigt är många besökare överens om att mer kan och bör göras för att utnyttja skärgården. Det besökare då främst vill se är satsningar på marknadsföring och tillgänglighet. Behovet av bättre marknadsföring bygger enligt besökare på att kommunen inte lyfter fram det skärgården har att erbjuda på ett tillräckligt bra sätt, vilket gör att kommunen kanske inte lockar lika många besökare som man skulle kunna eller att de som kommer på besök riskerar att missa till exempel platser, aktiviteter eller restauranger som hade kunnat förhöja upplevelsen av Söderhamn. Det framgår inte av det som sagts i dialogen exakt hur marknadsföringen skulle kunna förbättras, men man kan i alla fall utläsa en önskan om förbättring. Behovet av en bättre tillgänglighet bygger på att skärgården ska göras tillgänglig på andra sätt än med bil. Det gäller såväl möjligheten att kunna förflytta sig till och runt skärgården såväl med hjälp av buss, som till fots och med cykel.

I dialogen med besökare nämndes kommunens natur av i 27 % av samtalen, på liknande sätt som skärgården. Naturen ses som en tillgång för kommunen, ofta i kombination med skärgården och med liknande behov av satsningar på marknadsföringen. Det är just kombinationen av vacker natur och skärgård som ses som unik och värd en bättre marknadsföring.

Stadsbild

Centrummiljö

Utformingen och gestaltningen av bebyggelsemiljön i centrum är av många besökare beskriven som tråkig och har kommenterats i 23 % av samtalen med besökare. Ett behov av utveckling i centrum uppfattas som nödvändigt för att besökare ska vilja vistas där. Genomgående har besökare beskrivit att Söderhamns centrum har lite att erbjuda. Det finns ett behov av större utbud av butiker, mötesplatser, restauranger och caféer med längre öppettider. Förslag kring hur centrum kan utvecklas har till stor del kretsat kring Söderhamnsån, visionen är att utnyttja ån och båtvarvet, bygga trevliga restauranger och caféer som både är lättillgängliga och attraktiva för dem som kommer med båt och för dem som färdas på annat vis. Detta menar många besökare kan vara en bidragande faktor till att fler människor ska vilja vistas i centrum.

Parker och grönområden

Söderhamn har också beskrivits som en liten och mysig stad, mycket tack vare fina parker i centrum. Parker nämndes specifikt i 12 % av samtalen med besökare. De har beskrivits som välskötta och fina, framförallt Rådhusparken och Källparken. Ett behov av upprustning i andra parker, som Strykjärnsparcken, Gurkparken och Jazzparken har nämnts, då besökarna många gånger upplevt dem som tråkiga.

Arbete och näringsliv

Arbete

En relativt stor andel, 15 %, besökare lyfte arbetslösheten i kommunen och behovet av att skapa fler arbetstillfällen, framförallt för kommunens ungdomar och unga vuxna. Majoriteten av de besökare som nämnde detta menade att det hänger ihop med behovet av att nya företag etablerar sig i kommunen. Genom att nya företag etablerar sig här ser man möjlighet till att fler arbetstillfällen kan skapas. Ofta dras paralleller till Bollnäs och Hudiksvall, som överlag ses som mer lyckosamma när det gäller etablering av nya företag.

Marknadsföring

Som nämndes tidigare har kommunens marknadsföring av skärgården och naturen varit viktiga frågor för besökare. 21 % av de besökare vi pratat med har nämnt detta. Kopplat till det har också kommunens marknadsföring överlag fått stor plats i dialogen. Många besökare menar då att det saknas en tydlighet om varför man ska komma till Söderhamn, om man inte redan känner till det kommunen har att erbjuda. Många menar söderhamnarna själva blir "hemmablinda" och kanske inte ser hur kommunen skulle kunna vara attraktiv för besökare. Där är skärgården och

naturen tydliga exempel, men också andra saker tas upp, till exempel utbudet av friluftaktiviteter, landsbygden och världsarvet Erik-Andersgården.

Fritid och kultur

18 % av samtalen med besökare har i någon mening kretsat kring fritid och kultur.

Kulturmiljö

Söderhamns kulturmiljö har uppmärksammats av besökarna som menar att det finns en fantastisk kulturmiljö i kommunen, med kulturhistoriskt värdefulla byggnader både i centrum och ute på landsbygden som är unikt och värdefullt för kommunen och besökarna.

Fritid och kulturliv

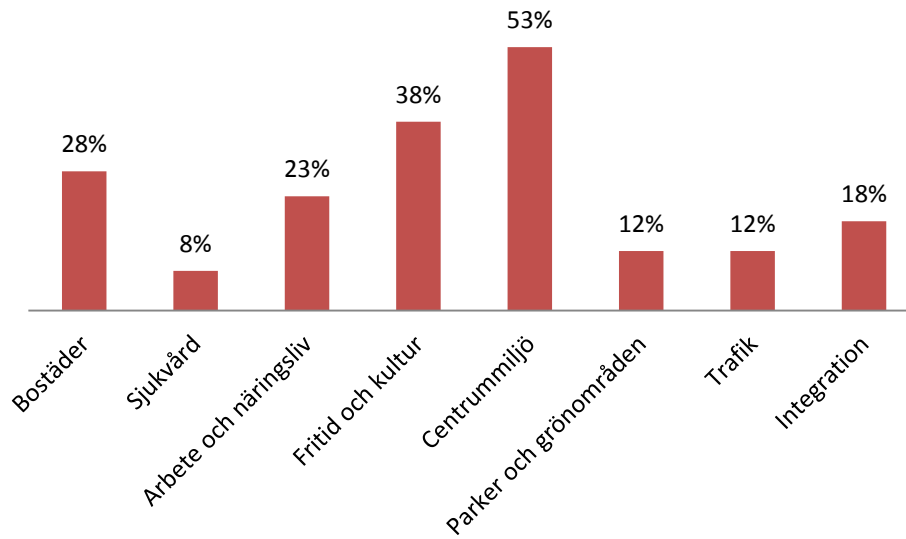
Den största mängden, av de besökare som har pratat om vad Söderhamn har att erbjuda på fritiden i form av aktiviteter och evenemang har själva sommarstugor i kommunen och vistas i största del bara i Söderhamn under sommarmånaderna. Därför har fokuset i denna grupp kretsat kring aktiviteter under sommarmånaderna. Det har framkommit att det finns en efterfrågan på aktiviteter för barnfamiljer, från dialogen kan vi uttyda att det finns en stor uppskattning för musikevenemang, där Söderhamns trivselkvällar ofta är i fokus. Besökare har också beskrivit att de upplever att kulturlivet i Söderhamn är snålt och att kommunen borde satsa mer på liknade evenemang som trivselkvällar på Östra berget.

Trafik

Ett behov av förnyelse och upprustning av cykelbanor och vägar i centrum och ute på landsbygden har kunnat utläsas av dialogen med besökarna, då detta nämnts i 13 % av samtalen med besökare. Samtidigt menar andra besökare att vägarna i Söderhamns kommun i stor omfattning är välskötta och trygga.

Tillgången till avgiftsfri parkering i centrum har kommenterats på ett positivt sätt bland besökare, särskilt bland äldre besökare (i kategorin 60 år och uppåt). Många beskriver att de hellre skulle handla någon annanstans om parkeringarna inte längre skulle vara avgiftsfria.

Utlandsfödda

Stadsbild

Centrummiljö

Något mer än varannan person i målgruppen utlandsfödda, 53 %, har nämnt centrum i dialogen. Den övervägande delen av dessa har en positiv bild av centrum och menar att det är en trevlig plats att vistas på, men att det också finns utrymme för förbättringar. Framst efterfrågas mer aktiviteter för barn och barnfamiljer. Framförallt mer utbyggda lekplatser för barn i anslutning till centrum. Utbudet av affärer och restauranger ses också som dåligt.

Fritid och kulturliv

Fritid

Fritidssysselsättning och aktiviteter är en viktig fråga för utlandsfödda, då det tagits upp av 38 % av personerna i målgruppen, och det som framträder i dialogen är en känsla av det inte finns så mycket att göra på fritiden. I en del fall önskar utlandsfödda fler mötesplatser där man kan umgås med personer som är födda i Sverige för att lära sig språket bättre. Som nämndes tidigare önskas också fler aktiviteter för barn och barnfamilj, så som mer utbyggda lekparker i anslutning till centrum.

Integration

Av de utlandsfödda som deltagit i dialogen har 18 % visat ett missnöje med det stora antalet flyktingar som tagits emot i Sverige under de senaste åren. Detta hänger ihop med en upplevd otrygghet, där de anser att kommunen inte har

tillräckligt med resurser för att kunna integrera och ta hand om de asylsökande och nyanlända som redan finns i kommunen.

Bostäder och service

Bostäder

Cirka 28 % av personerna i målgruppen har nämnt att det råder brist på bostäder i kommunen. Man beskriver att man själv, eller någon i ens närhet, har haft svårt att överhuvudtaget hitta en bostad eller också blivit tvungen att bo på en mindre yta än vad som vore önskvärt. Fler lägenheter som inte har så hög hyra, är vad som efterfrågas.

Sjukvård

En del av de personer vi talat med, 8 %, har pekat på brister i sjukvården. Där är det avsaknaden av ett välfungerande sjukhus som väcker missnöje och önskemålen riktas mot tillgång till bra sjukvård i kommunen.

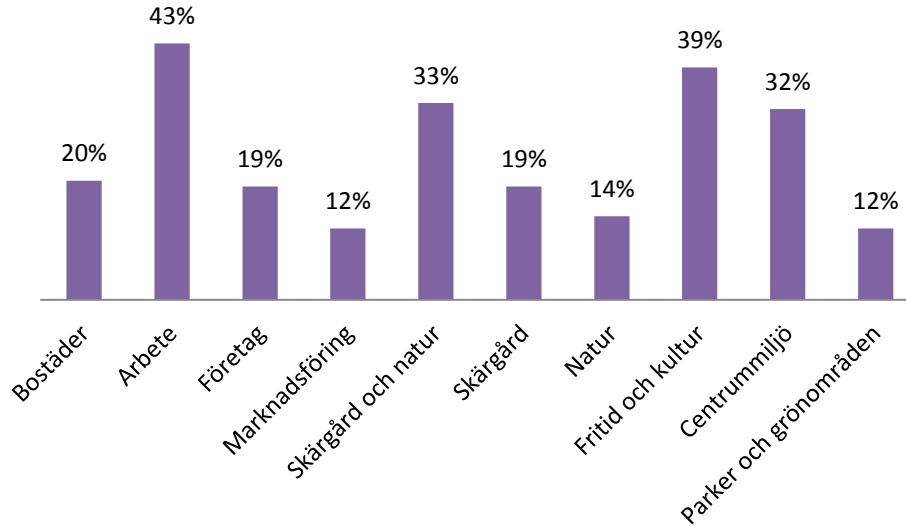
Trafik

Kollektivtrafiken har varit en viktig fråga för utlandsfödda, då 15 % inom målgruppen nämnt detta. Kopplat till det finns ett missnöje, som handlar om att det är för dyrt att åka tåg och buss samt att förbindelserna och avgångar runt om i kommunen är för få. Man anser också att förbindelserna till andra kommuner bör bli bättre, till exempel Gävle och Hudiksvall som många besöker med sjukhusärenden.

Arbete och näringsliv

Nästan var fjärde person, 23 %, tog upp möjligheten att få jobb och beskrev den som liten. Särskild frustration över detta beskrivs hos de som uppgett att de nyligen fått uppehållstillstånd och därmed har relativt kort erfarenhet av att bo i Sverige och i kommunen. De uppger i hög grad att de vill ha ett jobb för att tjäna sina egna pengar. Dels för att inte behöva känna att de är beroende av bidrag utan istället bidrar till samhället, men också för att kunna ha råd med exempelvis körkort.

Övriga

Tätort och landsbygden

11 % av målgruppen övriga upplever att landsbygden och tätorter utanför centrala Söderhamn blir bortprioriterad i kommunens satsningar och arbete. Många menar att de ser en tråkig utveckling där landsbygden och tätorter förfaller, där den grundläggande uppfattningen är att kommunen frångår sig rollen att hålla landsbygden vid liv. Ett flertal menar att det finns värdefulla platser och aktiviteter på landsbygden som kommunen borde ta vara på.

Arbete och näringsliv

Arbete

Behov av fler arbetstillfällen har nämnts flitigt av gruppen övriga, 43 %. Det man främst ser brist på är arbetstillfällen för unga vuxna, vilket de flesta ser som en orsak till att många väljer att flytta till en annan kommun. Många har också kommenterat behovet av fler arbetstillfällen ur ett integrationsperspektiv, där uppfattningen är att de som nyligen kommit till Sverige behöver få jobb.

Företag

I 19 % av samtalen med personer i gruppen övriga har utbudet av affärer tagits upp. I en absolut majoritet av fallen nämns det i en negativ mening och utbudet ses som för litet. Det här hänger ofta samman med att gruppen övriga vill se nya företag etablera sig i form av stora butikskedjor inom olika områden, vilket har tagits upp i 14 % av samtalen. Överlag finns en irritation kring att närliggande kommuner, som exempelvis Bollnäs och Hudiksvall, tycks vara bättre på att få butikskedjor att etablera sig.

Dock finns också en önskan om att det ska finnas fler små affärer inne i centrum och en önskan om att kommunen ska hjälpa eventuella småföretagare och underlätta deras verksamhet.

Marknadsföring

12 % av gruppen övriga menar att Söderhamns kommun måste arbeta mer och bättre med sin marknadsföring. Flera lyfter fram hur viktigt det är med bra marknadsföring om Söderhamn som kommun ska utveckla sin turistnäring. Argumentet bottnar i synen om att Söderhamn har mycket att erbjuda men att marknadsföringen av det sviktar. Skärgården kommer fram som ett tydligt exempel på någonting som är unikt för Söderhamns kommun, men behöver mer marknadsföring.

Fritid och kultur

Fritidssysselsättning fick stort fokus i dialogen med gruppen övriga (39 %). I en stor del av fallen fanns ett missnöje kopplat till utbudet av aktiviteter för barn, ungdomar och unga vuxna i kommunen. Ofta användes beskrivningen av Söderhamn som en "sommarstad", med tillräckligt eller till och med mycket aktiviteter på sommaren, men desto mindre på vintern.

Skärgård och natur

Likt de andra målgrupperna nämns Söderhamns skärgård i positiv bemärkelse också bland gruppen övriga och har nämnts i 19 % av samtalen. Skärgården ses som en av kommunens stora tillgångar.

14 % av målgruppen övriga menar att naturen är någonting som utmärker sig i Söderhamns kommun, naturen ses som en stor tillgång för dess invånare.

Stadsbild

Centrummiljö

Miljön i centrum har nämnts i 32 % av samtalen med gruppen övriga. Upplevd otrygghet i centrum har fått stor plats i dialogen med gruppen övriga. Många upplever att centrum känns öde under kvällstid, med undantag för grupperingar av unga män, vilket gör att man ogärna går där. Den upplevda otryggheten nämns uteslutande av kvinnor i alla åldrar.

Parker och grönområden

Parker och grönområden i centrum har nämnts i 11 % procent av samtalen med gruppen övriga och likasom de andra målgrupperna ansåg man att Rådhusparken och Källparen är vackra och välskötta. Dock anser de flesta som nämner parkerna

att de behövs ett lyft i Strykjärnsparken, Jazzparken och Gurkparken, då de anser att de ger ett tråkigt intryck som drar ned bilden av Söderhamn.

Att det finns lekplatser som är välskötta och trygga för barnen har lyfts fram av flera i gruppen övriga. De har beskrivit att det behövs en satsning på lekparken som är trygga i Söderhamns kommun. Ett förslag på hur lekparken kan bli tryggare är att göra dem inhägnade för att inte mopeder eller cyklar ska köra igenom parkerna.

Bostäder och service

Bostäder

Var femte person, 20 %, inom gruppen övriga har nämnt behovet av fler bostäder i Söderhamn. Fokus har uteslutande, med bara något enstaka undantag, legat på behovet av hyreslägenheter i centrala Söderhamn. Anledningen är att man menar att det är svårt för ungdomar och unga vuxna att kunna flytta hemifrån, vilket av en del ses i kombination med svårigheter för unga att få jobb.

I frågan om bostäder finns en frustration hos en del inom gruppen övriga kopplat till invandring, då många menar att asylsökande och nyanlända får förtur till de befintliga lägenheterna

Analys

I detta avsnitt presenterar vi vår analys av de inkomna synpunkterna, men vi vill poängtera att vår analys bara är en av många möjliga tolkningar av synpunkterna, som vi som genomfört dialogen vill dela med oss av. De svar som kommit in och som redovisas i föregående avsnitt bör ses som det viktigaste som denna rapport har att presentera.

Vi menar att dialogen till stor del har kretsat kring ett par centrala teman, som samtliga målgrupper inklusive gruppen övriga har nämnt, nämligen: Arbetstillfällen, bostäder, skärgård och natur samt fritidssysselsättning.

Behovet av fler arbetstillfällen har nämnts ofta av samtliga målgrupper samt gruppen övriga. Unga vuxna, besökare och övriga har särskilt lyft behovet av fler arbetstillfällen för unga vuxna. För utlandsfödda tycks behovet av fler arbetstillfällen främst rikta sig till de som nyligen fått sitt uppehållstillstånd beviljat och som vill skapa sin egen inkomst, bidra till samhället och möta svenskfödda. Den övergripande bilden hos dessa målgrupper är att fler arbetstillfällen skapas genom att fler företag etablerar sig inom kommunen. I samband med detta har paralleller genomgående dragits till grannkommunerna Bollnäs och Hudiksvall. Uppfattningen är att de är betydligt mer framgångsrika på den fronten. Vi menar att vissa kopplingar kan dras mellan detta och att 13 % inom gruppen övriga samt 11 % inom målgruppen unga vuxna har beskrivit att de är missnöjda med det politiska styret och kommunen överlag. Det vi har kunnat utläsa är att många menar att det finns en mentalitet i Söderhamns kommun som genomsyrar såväl politiken och kommunen i stort och som håller tillbaka kommunens utveckling. Något som vi ser som intressant i samband med detta är att två sidor visats upp när det gäller vad denna mentalitet innebär. Många menar att det just handlar om att stora företag (ofta butikskedjor) inte etablerar sig här, även fast det är tal om det, samtidigt som många också menar att det är bakåtsträvande att stirra sig blind på behovet av stora företag och att de ska stå för ett stort antal arbetstillfällen och bidra till kommunens attraktivitet. Istället behövs ett nytt sätt att tänka, som präglas av småföretagande och turism.

När det gäller behovet av fler bostäder menar unga vuxna och övriga att behovet av nya det är störst bland ungdomar och unga vuxna. Det viktigaste tycks inte vara den geografiska placeringen av dessa, utan istället priset på hyrorna, som inte får vara för höga. Bland utlandsfödda, framförallt de som nyligen blivit beviljade uppehållstillstånd kan vi uttyda ett visst missnöje, då man uppger att det är svårt att få tag på lägenheter, att man bor för många personer på liten yta eller att hyrorna är för höga.

Vår uppfattning från dialogerna är att trots den negativa bilden som många från dialogen har målat upp av Söderhamn, finns det en stor andel invånare och besökare som anser att Söderhamns kommun har potentialen att utvecklas till en kommun som människor vill bo och leva i, just på grund av kommunens geografiska läge med närhet till havet, E4:an och landsbygden, såväl som tillgången att pendla till större städer såsom Gävle, Uppsala, Stockholm, och Sundsvall. Som nämnt tidigare är Skärgården är beskriven som Söderhamns största tillgång och därför anser en stor del av de som deltagit i dialogen att det är genom att utveckla skärgården som kommunen kan bli attraktiv. Många menar att Söderhamn är en skärgårdskommun, inte en E4-stad eller handelsstad som de anser att kommunen vill marknadsföra sig som. Det vi har uppmärksammat från dialogen är att det finns en önskan om att kommunen ska rikta sin marknadsföring mer på skärgården och att göra den mer tillgänglig för alla människor. Det betyder att skärgården också ska vara tillgänglig för dem som inte har bil eller båt.

Reflektion

Metoden som använts i denna medborgardialog har haft flera förtjänster. För det första har det uppsökande arbetssättet, enligt oss, varit direkt avgörande för det höga antalet deltagare i dialogen, För det andra menar vi att det har funnits en öppenhet för deltagarnas perspektiv i dialogen, eftersom vår utgångspunkt hela tiden har varit att medborgarna ska berätta för oss om hur de ser på kommunen och hur den behöver utvecklas. En möjlig nackdel med att arbeta på det sättet är att vi har tolkat de och kategoriserat in de inkomna svaren, för att kunna presentera det i den här rapporten. En alternativ metod hade då kunnat vara att använda enkäter, som deltagarna skulle svara på, vilket hade gjort det möjligt att presentera statistik på ett något tydligare sätt och dessutom gjort det möjligt att presentera samband mellan hur deltagande svarat på de olika frågorna. Det hade dock gjort att vi hade blivit tvungna att definiera frågeområden på förhand, vilket vi menar hade kunnat skapa ett intryck av att “ni får tycka vad ni vill, så länge ni håller er till det vi vill prata om”.

Den valda metoden har också nackdelar, som är kopplade till de målgrupper som dialogen riktade sig till. Att vi rörde oss utomhus under en tidsperiod då många har semester resulterade i att fler besökare nåddes än vad vi räknat med. Tanken med att placera ut vårt tält på olika platser runt om i kommunen var just att det skulle synas, dra till sig uppmärksamhet och skapa nyfikenhet hos förbipasserande. Därför blev det målgruppen med högst deltagande i dialogen. För framtida dialoger kan ett alternativ till metod vara att jobba ännu mer uppsökande än vad som varit fallet i denna medborgardialog. För att enklare nå målgruppen unga vuxna, hade ett alternativ varit att genomföra en medborgardialog när skolorna startat då det möjligtvis är enklare att nå en större grupp unga vuxna, dock kan detta ske på bekostnad av målgruppen besökare som främst vistas i Söderhamn under sommarmånaderna. Anledningen till att målgruppen utlandsfödda har färre antal deltagare i dialogen än de andra målgrupperna är inte för att de varit svårare att nå, utan för att det har varit svårare att kommunicera på grund av språkbegränsningar.

Avslutningsvis kan vi konstatera att det har varit lyckat att arbeta uppsökande i medborgardialogen, dels för att det har skapat en öppen plattform för dialog, där alla har kunnat delta oberoende av vilken förkunskap man har kring översiktsplanering, samt att det har bidragit till ett högt deltagande i de valda målgrupperna. Vår uppfattning är att Sommarturnén har varit uppskattad av många som deltagit i dialogen, där de anser att det är viktigt att kommunen riktar sig utåt till allmänheten för att fånga upp vad det finns för behov för de människor som bor och vistas i Söderhamns kommun, samt för att öka delaktighet och informera om kommunens arbete med översiktsplanen.